

ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

ЛИСТ

12.02.2013 № 223-286/0/4-13

Головам апеляційних судів областей,
міст Києва та Севастополя,
Апеляційного суду Автономної
Республіки Крим

Про практику застосування судами окремих норм матеріального права щодо кваліфікації ухилення від сплати податку, вчиненого шляхом службового підроблення

Відповідно до ст. 34 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", ст. 400²⁵ Кримінально-процесуального кодексу України (1960 року), ст. 458 Кримінального процесуального кодексу України доводимо до вашого відома, що Верховним Судом України за наслідками розгляду заяв про перегляд судових рішень із підстав неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах прийнято постанову та сформульовано **обов'язкову для всіх судів України правову позицію**.

Верховний Суд України у своєму рішенні (*постанова від 19 грудня 2011 року № 5-18кст11*) визначив, що у випадку, коли службова особа суб'єкта підприємницької діяльності з метою ухилення від сплати податків умисно включила до податкового кредиту в декларації з податку на додану вартість податкові накладні товариства з обмеженою відповідальністю, достовірно знаючи, що це товариство не є платником податку на додану вартість і це призвело до фактичного ненадходження до бюджету коштів у особливо великих розмірах, а також при складанні декларацій з податку на додану вартість, які є офіційними документами, внесла до них завідомо неправдиві відомості, внаслідок чого суб'єктом підприємницької діяльності не було сплачено податок на додану вартість, такі дії не можна кваліфікувати за ч. 3 ст. 212 і ч. 2 ст. 366 Кримінального кодексу України (КК України) як ухилення від сплати податку, що призвело до фактичного ненадходження до бюджету коштів у особливо великих розмірах та службове підроблення, що спричинило тяжкі наслідки.

Обґрунтовуючи свій висновок, Верховний Суд України зазначив наступне.

У ч. 2 ст. 366 КК України сформульовано матеріальний склад злочину, при вчиненні якого службове підроблення заподіює тяжкі наслідки. Для інкримінування особі спричинення (заподіяння) її діями певних наслідків необхідно наявність прямого, безпосереднього, а не опосередкованого, причинного зв'язку між її діями і певними наслідками.

Отже, для ставлення у вину особі, що вчинила службове підроблення, спричинення її

діями тяжких наслідків, визначення яких дається у п. 4 примітки до ст. 364 КК України, необхідно, щоб такі наслідки знаходились у прямому причинному зв'язку саме з діями, зазначеними у диспозиції ч. 1 ст. 366 КК України.

Ці положення закону касаційний суд при розгляді справи щодо засудженого не врахував, унаслідок чого ухвалив помилкове рішення, визнавши, що тяжкі наслідки, які проявились у несплаті податків у особливо великих розмірах, безпосередньо було спричинено в результаті підроблення засудженим офіційних документів.

На підставі зазначеного Верховний Суд України констатував, що рішення суду касаційної інстанції щодо залишення без змін вироку апеляційного суду, в якому дії засудженого кваліфіковано за ч. 3 ст. 212 і ч. 2 ст. 366 КК України, підлягає скасуванню, а справа - направленню на новий касаційний розгляд.

Із повним текстом постанови Верховного Суду України від 15 листопада 2012 року № 5-15кс12 можна ознайомитися у Єдиному державному реєстрі судових рішень, на офіційному веб-сайті Верховного Суду України чи на офіційному веб-сайті Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у розділі "Судова практика".

Висновок (правова позиція) Верховного Суду України щодо зазначеного питання є таким.

Якщо особа з метою ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) вчиняє службове підроблення, яке є одним із способів такого ухилення, то наслідки, що призвели до фактичного ненадходження до бюджету чи державних цільових фондів коштів у відповідних розмірах, охоплюються диспозицією конкретної частини ст. 212 КК України і не можуть одночасно (подвійно) розцінюватись як тяжкі наслідки в розумінні ч. 2 ст. 366 КК України.

Наведений висновок (правову позицію) Верховного Суду України опубліковано у Віснику Верховного Суду України № 4 (140), 2012. - С. 16.

Відповідно до ст. 400²⁵ КПК України (1960 року), ст. 458 КПК України рішення (висновки) Верховного Суду України, прийняте (викладені в його ухвалах) за наслідками розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів (підстав) неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності зазначену норму закону, та для всіх судів України.

З огляду на викладене звертаємо вашу увагу на необхідність приведення судової практики у відповідність до судового рішення Верховного Суду України.

Виконуючий обов'язки Голови

С.М. Міщенко

Публікації документа

- **Закон і Бізнес** від ??.02.2013 — 2013 р., № 8
 - **Баланс-Агро** від ??.03.2013 — 2013 р., № 11
 - **Все про бухгалтерський облік** від 18.03.2013 — 2013 р., № 26, стор. 34
 - **Баланс** від 25.03.2013 — 2013 р., № 24, стор. 28
 - **Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації** від 08.04.2013 — 2013 р., № 14, стор. 57
-